

36. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009²⁵ –
 (1) בסעיף 47 –
 (א) בהגדרה "החלטת הממשלה" –

תיקון חוק
 ההתייעלות
 הכלכלית (תיקוני
 חקיקה ליישום
 התכנית הכלכלית
 לשנים 2009
 ו-2010)

- (1) במקום "התעשייה, המסחר והתעסוקה" יבוא "הכלכלה והתעשייה";
 (2) המילה "כנוסחה" – תימחק;
 (3) המילים "ערב תחילתו של חוק זה" – יימחקו;
 (ב) בהגדרה "סכום החיסכון", המילים "או שנת 2010, לפי העניין" – יימחקו;
 (ג) ההגדרות "עובד", "שווי יום חופשה" ו"שכר חודשי" – יימחקו;

דברי הסבר

מספר חברי הוועדה, באופן שווה, בין כל הגופים המרכיבים אותה, כדי להקל על הפעלת הקרן ועל פעילותה השוטפת; השנייה – להתניע את תהליך הפעלת הקרן ולרכוז אותה בידי גורם אחד שיתכלל בין כל חברי הוועדה המפעילה את הקרן, שכן, כאמור לעיל, לפני החלטת הממשלה האמורה לא השכילו הצדדים האמורים להפעיל את הקרן להגיע להבנות באשר לגיבוש כללי ההפעלה של הקרן.

לפיכך מוצע לתקן את ההגדרה "החלטת הממשלה" הקבועה בחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, כך שייכללו בה גם תיקונים שהתקבלו ביחס להחלטת הממשלה מס' 150 מיום י"ח באייר התשס"ט (12 במאי 2009) לאחר מועד תחילת החוק האמור.

כמו כן מוצע לתקן את ההגדרה "סכום החיסכון", ולמחוק את ההתייחסות לשנת 2010, מאחר שבמהלך שנת 2010 קיבלה הממשלה החלטה לרדות את מועד "הפעמה השנייה" של הפחתת דמי הבראה לעובדי המגור הציבורי כאמור בחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, כך שזו תבוצע בשנת 2011 ולא בשנת 2010 ובהתאם לכך ביום כ"ה בסיון התש"ע (7 ביוני 2010) נחתם בין הצדדים להסכם הקיבוצי, הסכם קיבוצי נוסף שעניינו דחיית הפחתה של דמי הבראה משנת 2010 לשנת 2011.

לבסוף, ביום כ"ה בסיון התשע"א (27 ביוני 2011) התקבל בכנסת החוק לביטול תשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי לשנת 2010 (הוראת שעה), התשע"א-2011. בדברי ההסבר להצעת חוק לביטול תשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנת 2010 (הוראת שעה), התשע"א-2011 (הצ"ח הממשלה, התשע"א, עמ' 678) הוסבר כי ההפחתה בדמי הבראה לשנת 2010, שנקבעה באותו חוק, לא תבוצע לאור הסכמה בין המדינה להסתדרות, שבאה לידי ביטוי בהסכם הקיבוצי (הסכם המסגרת) שנחתם בין הצדדים ביום ז' בשבט התשע"א (12 בינואר 2011). הצדדים גיבשו הסכמה זו בזיקה לשיפור היחסי במצב הכלכלי של המשק הישראלי והסתמנות ניצנים ראשונים של צמיחה לעומת המצב ששרר כאשר חוקק החוק.

סעיף 36 פרק י"א לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני כללי חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), קובע כי תוקם קרן שתפעל למתן סיוע כלכלי לעסקים שנקלעו למצוקה בשל המצב הכלכלי כאמור בהחלטת הממשלה מס' 150 מיום י"ח באייר התשס"ט (12 במאי 2009), לרבות התיקונים שנערכו בה החלטות ממשלה מאוחרות יותר (להלן – הקרן).

בהחלטות הממשלה האמורות נקבע כי הפעלת הקרן תיעשה בידי ועדה שתורכב מנציגי הממשלה, מנציגי התאחדות התעשיינים ומנציגי הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן – ההסתדרות), על פי כללים שייקבעו בהסכמה של כלל חברי הוועדה. במהלך השנים שלאחר חקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 נעשו ניסיונות רבים לגבש את הכללים להפעלת הקרן, אך בשל אי-הסכמות בסוגיות שונות הנוגעות לגיבוש הכללים, לרבות אמות המידה והמבחנים למתן הסיוע לעסקים, טרם החלה הקרן לפעול.

ביום כ"ב בשבט התשע"ו (1 בפברואר 2016), ולאחר משא ומתן אינטנסיבי שארך כמה חודשים בהשתתפות משרד האוצר, משרד הכלכלה והתעשייה, ההסתדרות ונשיאות הארגונים העסקיים, השכילו הצדדים להגיע להבנות וגיבשו כללים להפעלת הקרן. הסכמות אלה, המאפשרות את הפעלת הקרן וכפועל יוצא מכך את הסיוע לעסקים שנקלעו למצוקה, מצריכות, בין השאר, שינוי של החוק הקיים, כמוצע בתיקון זה.

לפסקה (1)

ביום כ"ו באלול התשע"ה (10 בספטמבר 2015) התקבלה החלטת הממשלה מס' 533 שעניינה תיקון החלטת ממשלה קודמת בדבר קרן סיוע כלכלי לעסקים במצוקה. החלטה זו קבעה כי מספר חברי הוועדה המפעילה את הקרן יהיה ארבעה, במקום שמונה חברים לפי החלטות הממשלה הקודמות בנושא, וכי בראש הוועדה יעמוד המנהל הכללי של משרד האוצר או עובד המשרד שימונה מנציגו. להחלטה זו היו שתי תכליות: האחת – להפחית את

²⁵ ס"ח התשס"ט, עמ' 157; התשע"ג, עמ' 71.

(א) סעיפים קטנים (א) ו-(ב) – בטלים;

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "של כל אחת מהשנים 2009 ו-2010" יבוא "2009" והמילים "באותה שנה" – יימחקו;

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), מעביד ציבורי אשר לא העביר למוסד לביטוח לאומי את סכום החיסכון שלו עד למועד האמור באותו סעיף קטן, יעביר אותו לא יאוחר מ-30 ימים מיום תחילתו של חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018; על גביית כספים לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה)²⁴;"

ד ב ר י ה ס ב ר

"(א) מעביד החייב בתשלום דמי ביטוח לאומי בעד עובד בעבור חודש ספטמבר 2009, לפי סעיף 342 לחוק הביטוח הלאומי, יהא חייב באותו מועד בנוסף להם בתשלום סכום חד-פעמי בשווי יום חופשתו של כל אחד מעובדיו.

(ב) מעביד החייב בתשלום לפי סעיף קטן (א) ינכה מהשכר החודשי של העובד סכום השווה למחצית משווי יום חופשתו באופן שבו מנוכים דמי ביטוח לאומי."

בהקשר זה יצוין כי בהתאם לסעיף 50 לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 כנוסחו היום, רשאי שר האוצר, לאחר התייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה (כתוארו אז) ועם שר הרווחה והשירותים החברתיים, לדחות את מועד התשלום לפי סעיף 48(א) לחוק האמור למועד אחר, ואכן, במשך הזמן נדחה המועד האמור כמה פעמים בצו של שר האוצר על רקע ההבנה כי לא תבצע גבייה מהמגזר הפרטי. זאת ועוד, מבירור עם התאחדות התעשיינים ועם המוסד לביטוח לאומי עולה כי לא בוצעה גבייה בפועל של מעבידים במגזר הפרטי כאמור בחוק, ובהתאם לכך לא בוצעה גבייה של המוסד לביטוח לאומי בכל הנוגע למגזר הפרטי.

המקור הכספי השני של הקרן, כאמור בסעיף 48(ג) לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, הוא "סכום החיסכון" – הסכום שהופחת מדמי ההבראה של עובדיו של מעביד ציבורי (למעט עובדי המדינה) על פי חוק לתשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנים 2009 ו-2010 (הוראת שעה), התשס"ט-2009 (להלן – החוק לתשלום חלקי). יצוין שבחוק לביטוח תשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנת 2010 (הוראת שעה), התשע"א-2011 בוטלה כאמור ההפחתה של דמי ההבראה שהיתה אמורה להתבצע בשנת 2010 לפי החוק לתשלום חלקי.

בהתאם לסעיף 48(ג) לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, הוציא שר האוצר ביום י"ג בחשוון התשע"ו (26 באוקטובר 2015) את צו ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009

עוד מוצע למחוק את ההגדרות "עובד", "שווי יום חופשה" ו"שכר חודשי", שמתיתרות לאור ביטול הסדר הגבייה מהמגזר הפרטי כמפורט להלן בדברי ההסבר לפסקה 2 לתיקון המוצע. וזה נוסח ההגדרות האמורות שמוצע כאמור למחוק אותן:

"עובד" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי, למעט עובד המדינה, מי שעובד אצל מעביד ציבורי ועובד במשק בית;

"שווי יום חופשה" – סכום השווה למחצית השכר החודשי, כשהוא מחולק ב-30;

"שכר חודשי" – השכר שממנו מגיעים דמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי בעד חודש ספטמבר 2009."

לפסקה (2)

המקורות הכספיים של הקרן נקבעו בסעיף 48 לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010. המקור הראשון, כאמור בסעיף 48(א), הוא תשלום סכום חד-פעמי בשווי יום חופשה של כל אחד מעובדי המגזר הפרטי שמעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח לאומי בעדו בעבור חודש ספטמבר 2009.

יצוין כי בעת גיבוש ההסדר להשתתפות כלל העובדים במשק במימון הקרן, היה ברור כי הנטל המונח על כתפי עובדי המגזר הציבורי כבד לאין ערוך מזה של המעסיקים והעובדים במגזר הפרטי, וכי אין זו הפעם היחידה שבה הוחלט כי נוכח קושי כלכלי משמעותי במשק המדינה יישאו עובדי המגזר הציבורי בנטל, תוך הסכמה עם ההסתדרות בעניין, לטובת אינטרס כלכלי-ציבורי. ואולם במהלך הזמן שחלף מחקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, וכדי לאפשר את הקמת הקרן, גובשו הבנות בין הגורמים הרלוונטיים השותפים להקמת הקרן וניהולה, וביניהן ההבנה כי יש לבטל את הגבייה מהמגזר הפרטי. לפיכך מוצע לבטל גבייה זו הקבועה בסעיף 48(א) ו-(ב) לחוק האמור. וזה נוסח סעיפים קטנים (א) ו-(ב) של בסעיף 48 שמוצע כאמור לבטלם:

²⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374 (א) 1399.

(3) סעיפים 49 ו-50 – בטלים;

(4) בסעיף 52, במקום "שר התעשייה המסחר והתעסוקה" יבוא "שר הכלכלה והתעשייה".

37. תחילתו של סעיף 36 לחוק זה ביום פרסומו.

תיקון חוק
ההתייעלות
הכלכלית (תיקוני
חקיקה ליישום
התכנית הכלכלית
לשנים 2009
ו-2010) – תחילה

פרק ח': תחילה

38. תחילתו של חוק זה ביום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019), אלא אם כן נקבע בו אחרת.

תחילה

דבריו הסבר

להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019, התשע"ח-2018. כדי לייעל את הליך העברת הכספים, מוצע לקבוע כי על העברת סכום החיסכון יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה).

לפסקה (3)

בשל ביטול הגבייה מהמגזר הפרטי, כאמור לעיל בדברי ההסבר לפסקה 2 לתיקון המוצע, מוצע לבטל את סעיפים 49 ו-50 לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, המסדירים את סוגיית גביית כספים אלה על ידי המוסד לביטוח לאומי והאפשרות לדחיית מועדי הגבייה. וזה נוסח סעיפים 49 ו-50 לחוק האמור שמוצע לבטלם:

"גבייה

49. המוסד לביטוח לאומי יגבה את הסכום המפורט בסעיף 48(א) בדרך שבה הוא גובה את דמי הביטוח הלאומי בעד אותו חודש; לעניין הגבייה והתשלום יחולו הוראות חוק הביטוח הלאומי, בשינויים המחויבים לפי העניין, כאילו היו הסכומים דמי ביטוח לאומי.

דחיית מועד הגבייה

50. לא נקבעו כללים להפעלת הקרן כנדרש לפי החלטת הממשלה, רשאי שר האוצר לאחר התייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר הרווחה והשירותים החברתיים, לדחות את המועד לפי סעיף 48(א) למועד אחר"

לפסקה (4)

מוצע לעדכן בסעיף 52 לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 את תוארו של שר התעשייה המסחר והתעסוקה לתואר העדכני – שר הכלכלה והתעשייה.

סעיף 37 מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון המוצע לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, בנוסחו בסעיף 36 לחוק זה, ביום פרסומו.

ו-2010) (רשימה של מעבידים ציבוריים). התשע"ו-2015 (ק"ת התשע"ו, עמ' 76) הכולל את רשימת המעבידים הציבוריים שעליהם להעביר למוסד לביטוח לאומי את סכום החיסכון שלהם לשנת 2009.

אמנם, חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 בנוסחו כיום קובע כי מעביד ציבורי יעביר למוסד לביטוח לאומי לא יאוחר מיום 31 באוקטובר של השנים 2009 ו-2010 את סכום החיסכון שלו. ואולם הפחתת סכום דמי הבראה מעובדי המגזר הציבורי אשר יועד להקמת הקרן, נקבעה עוד בחוק לתשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנים 2009 ו-2010 (הוראת שעה), התשס"ט-2009, שהתקבל בכנסת ביום א' בתמוז התשס"ט (23 ביוני 2009). לפיכך, לא יהיה זה ראוי לפטור כעת את המעבידים הציבוריים מחובתם להעביר למוסד לביטוח לאומי, כאמור בחוק, את הסכומים שכבר הופחתו מעובדיהם, ולקבוע כי חובה זו התאינה למעשה, אך ורק בשל העובדה שהצו האמור של שר האוצר הוצא במועד מאוחר מהצפוי, וזאת בשל הנסיבות המיוחדות המוזכרות לעיל אשר לא אפשרו את הקמת הקרן בטווח זמן קצר יחסית כפי שתוכנן בעת חקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010. למותר לציין כי צעד כזה אף לא תואם את התכלית החשובה שלאורה חוקק החוק האמור – מתן סיוע כלכלי לעסקים שנקלעו למצוקה.

כמו כן, מוצע להתאים את נוסח סעיף 48(ג) לחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2009 ו-2010 לחוק לביטול תשלום חלקי של דמי הבראה בשירות הציבורי בשנת 2010 (הוראת שעה), התשע"א-2011, אשר ביטל את הפחתת דמי הבראה לשנת 2010.

עוד מוצע להאריך את המועד שער אליו על מעביד ציבורי להעביר את סכום החיסכון, כך שהמועד האחרון להעברת הכספים למוסד לביטוח לאומי יהיה 30 ימים מתחילתו של חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה